

ARTICULUS XIX.
*Ex quibus Causis feudum
 Resolvatur.*

S U M M A R I A.

1. Connexio.
2. De jure antiquo feuda pro libitu potuerunt adimi.
3. Causa feudi amittendi quotuplices.
4. Amittitur morte Vasalli & successorum.
5. Rei interitu totali.
6. Refutatione.
7. Resolvuntur objectiones.
8. Ad refutationem feudi descendentium & agnatorum consensus non requiritur.
9. Tam Domino quàm descendentibus feudum potest refutari.
10. Quid si remotiori agnato refutetur?
11. Extraneis feudum refutari non potest.
12. Effectus refutationis.
13. Amittitur susceptione clericatus.
14. Utrum Equites Ordinis Teutonici feudorum capaces sint?
15. Amittitur ob defectum corporis.
16. Finitur etiam lapsu temporis.
17. Præscriptione.
18. Evictione.
19. Cessione & publicatione bonorum.
20. Amplificantur dicta de publicatione bonorum.
21. Feudum publicatione bonorum amissum an fisco cedat?
22. An ob supervenientiam liberorum feudum revocari possit?
23. Etymologia felonie.
24. Definitio & divisio felonie.
25. Directe in Dominum committit

A

mittit

Trabit
 trabit ad
 tandam,
 Stipato
 in vis in-
 nere flo-
 o collegi.
 ELSISSI-
 & hostiis
 abatur,
 lio sub-
 lemen-
 r debit-
 fortu-
 mendus.
 à Lon-
 stans,

E

mus &

CHRODT,

mittit Vasallus feloniam ac propterea feudum perdit si ei
 impias manus inferat. 26. Limitantur dicta de impiâ ma-
 nuum illatione. 27. Si injuriâ verbali Dominum afficiat.
 28. Si in Domini perniciem cum inimicis ejus amicitias
 contrahat. 29. Si Dominum de crimine capitali accuset.
 30. Limitantur dicta de Vasallo accusatore. 31. Si Domino
 per delationem grave damnum inferat. 32. Si contra Do-
 minum testimonium dicat. 33. Si actione famosâ Domi-
 num conveniat. 34. Si secreta Domini dolosè revelet. 35.
 Si Domino justitiam facere recuset. 36. Indirectè in Do-
 minum committit Vasallus feloniam si eum cucurbitet. 37.
 Si pudicitiam uxoris Domini expugnare conetur. 38. An
 eadem procedant in uxore illegitimâ? 39. An ad sponsam
 sint extendenda? 40. Quid si cum concubinâ Domini pecca-
 verit? 41. Respondetur ad contraria. 42. Vasallus cum
 viduâ Domini concumbens non perdit feudum. 43. Secus
 si cum filiâ ejus, vel nuru, aut nepte ex filio concumbat.
 44. Quid in sorore Domini obtineat? 45. Resolvitur ob-
 jectio. 46. An conatus & turpis lusus in personis hisce
 vindicetur. 47. Ignorantia Vasalli aut consensus Domini
 excusat à privatione feudi. 48. Occasione rerum delinquit
 Vasallus, si feudum dolosè alienet. 49. Resolvuntur ob-
 jectioes. 50. Ad hoc, ut alienatio privationem feudi in-
 ducat, requiritur, ut Vasallus sciens feudum esse illud a-
 lienaverit. 51. Dubitanti non officit alienatio. 52. Clau-
 sula salutares alienationi adjecta pœnam evitari faciunt.
 53. An requiratur ut actualis feudi traditio contractum a-
 lienationis sit secuta. 54. Ut Dominus declaret se feudum
 habere pro commissio requiritur. 55. Si Dominus, antequam
 animum suum declaravit, mortuus sit, possintne heredes
 ejus feudum revocare. 56. Pœna emptoris & notariis
 instru-

instrumentum alienationis conficientis. 57. Ob deteriora-
tionem quoque feudum amittitur. 58. Item si Vasallus feu-
dum aut ejus qualitatem inficietur. 59. An si feudi in-
strumentum abneget? 60. Invasio castri ad Dominum per-
tinentis privationem feudi inducit. 61. Culpa in extra-
neum commissa prima species est parricidium. 62. Quidsi
Vasallus fratrem Domini occidat. 63. Quidsi sibi ipsi vio-
lentas manus inferat. 64. 2da species est traditio convasalli.
65. 3tia, Crimen lesa Majestatis. 66. 4ta Incestus. 67. Ex
culpâ omissionis Vasallus perdit feudum, si periculum Domino
imminens cum posset non manifestaverit. 68. Si Dominum
carcere detentum non liberaverit. 69. Si Dominum inopem
alere recusaverit. 70. Si Dominum in praelio campestri dese-
ruerit. 71. An excusetur si iterum redeat? 72. Quidsi plures
feudum commune habeant & unus eorum Dominum in praelio
deserat. 73. Recensentur casus, quibus Vasallo integrum est
Dominum in acie deserere. 74. Quidsi substitutus fugerit.
75. Si Vasallus investituram intra tempus legitimum non pe-
titerit. 76. Si requisitus servitia non prestiterit. 77. An
culpa unius alteri noceat. 78. Ad amissionem feudi requi-
ritur sententia. 79. Dominus auctoritate propria feudum
occupare non potest. 80. Ad quem feudum amissum devolva-
tur? 81. Feudum antiquum non remanet apud Dominum in
perpetuum. 82. Nonnunquam feudum statim ad proximos
agnatos devolvitur, etsi feloniam in Dominum fuerit com-
missa. 83. Felonia in vitiis agnatis remitti potest. 84. Ex
quibus causis Dominium Directum amittatur. 85. Cuiam
amissum applicetur.

Connexio.

1.

Discussis feudi constituendi & acquirendi modis, cognitisque effectibus ex feudo legitime constituto & acquisito resultantibus, ad inquirendas causas, propter quas feudum iterum amittitur, & finitur, ordine deducti sumus.

Quidam
jure antiquo
obtinuerit.

2. Ubi prænotandum, jure feudorum antiquissimo pro libitu & arbitrio Domini Vasallis etiam non delinquentibus feuda adimi potuisse *l. f. 1. §. 1.* donec introductâ primùm firmitate annuâ, eâque postea usque ad vitam fidelis productâ, paulatim eò peruentum fuerit, ut ad filios quoque feudum deveniret. *l. f. 1. §. 1. Vers. postea verò.* quod Conradus ad petitionem suorum fidelium ad nepotes ex filio produxit. *l. f. 1. §. 2.* tandem jure novissimo hoc ita ampliatur est, ut descendentes masculi in infinitum succedant *l. f. 1. §. 4.* nec feudo sine causâ privari possint *l. f. 21.*

Causa a-
missionis
quotuplices.

3. Causæ illæ, propter quas feudum amittitur, licet teste Oberto de Orto *2. f. 23.* tam multiplices sint, ac variæ, ut certâ aliquâ regulâ, & definitione rotundâ comprehendendi non possint, adhæc duo summa genera reduci possunt, quod nempe feudum amittatur vel ob culpam Vasalli, vel citra ejus culpam.

Amittitur
morte Vasal-
li, si hæc sit
natura feu-
di, vel non
adsint suc-
cessores feu-
dalis.

4. Amissio sine culpâ Vasalli variis modis contingit, & primò quidem morte Vasalli tam civili quam naturali. *arg. l. penult. Cod. de Usufructu.* non tamen generaliter & indistinctè, sed certis duntaxat casibus, veluti si hæc sit feudorum natura, ut ad hæredes non transeant, qualia sunt feudum Cameræ, Cavenæ, Soldatæ, Habitationis &c. vel si Vasallus non relictis successoribus feudalibus, aut Coinvestitis mortuus sit. *l. f. 5. in pr. Vers. rursus. & l. f. 13. Vers. etsi clientulus.* Iterum de feud. Imper. *Cap. 24. n. 2.* non enim existentibus in primâ investiturâ ad successionem vocatis necessariò feudum revertitur ad Dominum, qui liberam de feudo hoc speciem allodii habente disponendi, illudque cuicumque voluerit conferendi facultatem consequitur *arg. l. 21. Cod.*

Mandati

Mandati Gail. lib. 2. observ. 148. n. 2. & 3. Rittersh. lib. 2. Cap. 6. quest. 4. Curt. Sen. Conf. 47. n. 12. incip. super controvers. Rosenthal Cap. 7. Conclus. 24. n. 19. & seqq. Ludwel. Synop. J. F. Cap. 18. pag. 473.

5. Secundò amittitur, sive potiùs finitur feudum sine culpâ Vasalli, si res in feudum concessa totaliter interierit. *Rei interitu totali.*
arg. L. 15. §. 2. ff. Locati. feudum enim est jus in corpore, quo sublato & ipsum tolli necesse est. *arg. pr. Inst. de Usufr. & L. 1. Cod. de Jure Emphyteut.*

Dixi si totaliter interierit. nam licet ædes feudales colabantur, vel incendio consumantur, feudum nihilominus in ipso fundo subsistit. Henric. Bocer. *tract. de mod. amitt. feud. absque culpâ n. 47. & seq.* ac per hoc differt ab ipso usu-fructu, qui rei superficiem potiùs, quàm ipsam rem sive fundum concernit, feudum verò tanquam species domini ipsam rei substantiam tangit, atque in solum & aream penetrat. Struv. *Syntag. J. F. Cap. 15. Aph. 4.*

6. Tertidò. Refutatione, quæ nihil aliud est, quàm renuntiatio, vel cessio feudi facta à Vasallo. Cujac. *ad tit. 14. lib. 2. f.* estque duplex alia *propria*, quæ fit ipsi Domino, seu ut feudistæ loquuntur, quæ fit in manus Domini, alia *impropria*, quæ fit descendantibus, aut agnatis. Utraque fieri potest non tantùm volente, sed etiam nolente Domino *1. f. 38.* tam in feudo conditionato, id est ad certa servitia dato, quàm in feudo simpliciter & indeterminatè concessò. Iter. *de feud. Imp. Cap. 22. n. 9. Vultej. lib. 1. Cap. 10. n. 76. Mynfinger. Cent. 5. obs. 65.* ex ratione quòd feuda principaliter in favorem Vasalli concedantur, cui renunciare licitum esse satis constat *ex L. penult. Cod. de pact.* modò refutatio non fiat intempestivè & dolo malo, eo tempore *v. g.* quo dominum ad expeditionem bellicam paratum comitari deberet Vultej. *Cap. 10. n. 76.* & in memoriam accepti beneficii dominum postea non offendat. *2. f. 38. in fin. Stryck. E. J. F. Cap. 22. q. 13. & 14.* ubi tradit non esse concessum Domino feudum à Vasallo renuente, extra casum delicti, revocare: quia in feudo

*Refutatione
Alia est
propria alia
impropria.*

*Utraque
fieri potest
etiam in vi-
to Domino.*

*Non tamen
intempe-
stivè.*

feudo (saltem si datum fuerit) potius de favore Vasalli
quàm domini agitur.

Resolun-
tur objectio-
nes.

7. Non obstat, quod feudum referatur ad contractus
ultrò citròque obligatorios, 2. f. 6. à quibus invito altero
non licet recedere. *arg. L. 5. Cod. de oblig. & act.* Ideo enim
imò. non omnes contractus tam firmos esse, ut non liceat
ab eis recedere, ut patet in contractu societatis, cui, licet
sit ultrò citròque obligatorius, invito socio renunciare est
permissum. §. 4. *Inst. de societate.* Ideo 2do. hoc esse quid
speciale in feudo, ratio specialitatis est, quia Vasallus non
tam propter obligationem personalem, quàm ipsam rem,
& sic causativè ad servitia, & alia tenetur, hinc re in ma-
nus Domini restitutà videtur quoque ab ipsà obligatione exi-
mendus. Carol. Molin. *in consuetud. parisi. tit. 1. §. 1. gloss. 5. n. 3. & seq. Bald. in Cap. 1. n. 6. de Vasallo qui contra constit. Lotharii &c.* Nec adversatur, quod Dominus & Vasallus
obligentur sibi ad paria, Dominus verò non possit feudum
Vasallo liberè auferre. 1. f. 21. Nam argumentum à relatis tùm
demùm procedit, si par utrobique sit ratio, at hic diversam
esse patet ex eo, quòd Domino per refutationem non præ-
judicetur, cùm plenam recipiat rei suæ proprietatem, ac fa-
cilè pro feudo alium inveniet Vasallum, Vasallus econtra, si
Domino liceret pro arbitrio feudum revocare, damnum utique
pateretur, nec tam facilè alium invenire posset, qui ipsi be-
neficium daret.

Ad refuta-
tionem non
requiritur
consensus
agnatorum.

8. Sive autem volente sive nolente, Domino refutatio
feudi fiat, descendentium aut agnatorum consensus non requiri-
tur, nec iis per ejusmodi refutationem quicquam præjudica-
tur, eò quòd si feudum novum fuerit, in eo nulli adhuc sit
jus quæsitum, si antiquum, ejus refutatio non duret ultra
vitam refutantis, quo mortuo jus à primo acquirente descen-
dentibus & agnatis quæsitum ad eos devolvitur. *Zaf. tract. de
feud. part. 10. n. 88. Hottomann. Conf. 31. n. 19. Curt. jun.
part. 4. n. 147. nisi & illi in refutationem consenserint, vel per
annum à die scientiæ tacuerint. 2. f. 26. §. titius. Rosenth.
Cap. 9. concl. 77. n. 9.*

9. Non

9. Non tantum Domino, sed & descendenti-
bus feudum. *Potest fieri refutatio descendenti-
bus, & proximo-
ri agnato.*
tam novum, quam antiquum refutari posse certum est, quia
utriusque successio iis debetur; nec dubitatur quin fieri possit
refutatio proximiori agnato, modò sit feudum antiquum, no-
vum enim agnato refutatum nihilominus revertitur ad Domi-
num, quia refutatio ei, qui jus succedendi non habet, facta
pro alienatione habetur. Ut eleganter tradit Hottomann. *lib.*
1. conf. 4.

10. Sed quid si remotiori agnato fiat refutatio? Vultej. *An etiam
agnato re-
motiori fieri
possit?*
lib. 1. Cap. 10. n. 77. in fin. indistinctè respondet, conclusum
est refutationem etiam illam valere respectu quidem Domini
simpliciter, respectu autem agnati proximioris ita, ut ipse
revocandi feudum potestatem habeat: Ego cum Henric. Bo-
cer. *tract. de jure Dom. & Vasall. lib. 2. cap. 6. n. 48.* rædeo
interesse, an refutatio pretio accepto facta sit, an verò gra-
tis, priore casu potest agnatus proximior vivo etiamnum.
Vasallo oblato æquali pretio feudum revocare *2. f. 3. §. sed
etiam*, posteriore casu mortem refutantis expectare cogitur
2. f. 26. §. Titius. Similiter si uni ex agnatis proximis Vasal-
lus feudum refutaverit, reliquis sub datâ distinctione jus revo-
candi pro ratâ competit. Henric. Boçer. *cit. loco n. 51. & seq.*
Struv. *cap. 12. aph. 14.*

11. Extraneis, quorum nomine etiam veniunt agnati
respectu feudi novi, respectu antiqui illi, qui in primâ inve-
stiturâ comprehensi non sunt, refutatio fieri non potest, nisi
accedente consensu eorum, quorum interest, quoniam hu-
jusmodi refutatio magis propriè est alienatio jure feudali pro-
hibita. Hottom. *Conf. 31.* *Extraneis
non potest
refutari.*

12. Effectus refutationis legitimè factæ est, quod Vasal-
lus liberetur à jurejurando, & serviciis Domino præstandis, *Refutatio-
nis Effectus.*
eum tamen ob pristinæ fidelitatis reverentiam offendere non
debet. *2. f. 38. in fin. Rittersh. lib. 2. cap. 2. q. 12. Stryck.*
E. F. F. cap. 22. q. 13.

13. Quartus sine culpâ feudum amittendi modus est su-
sceptio clericatûs. *Susceptio
Clericatûs.*
2. f. 26. §. qui clericus. Ubi habetur, *qui*
*clericus efficitur, aut votum religionis assumit, hoc ipso feu-
dum*

dum amittit. Quod confirmatur per textum 2. f. 30. & 2. f. 21. in cuius fine additur hæc ratio, eò quòd desit esse miles seculi, qui factus est miles Christi, nec beneficium pertinet ad eum, qui non debet gerere officium. Hunnius cap. 10. pag. 247. Mynsing. Cent. 5. observ. 48. Vultej. lib. 1. Cap. 9. n. 67. Pistor. lib. 2. q. 33. n. 11. nisi tamen ut benè monet Schamb. de feud. tit. 26. n. 7. à Domino impetraverit, ut ei per substitutum servire possit, vel feudo talia annexa sint servitia, quæ æquè commodè præstari possunt à Clerico, aut consuetudine loci aliud sit receptum: quemadmodum Itter. de feud. Imp. cap. 13. n. 23. Schulz. Cap. 8. n. 95. & plures alij tradunt, in Germaniâ consuetudine receptum esse, ut Clerici seculares, præsertim Illustres, & Ecclesiasticâ dignitate fulgentes non tantùm feuda dignitati Ecclesiasticæ annexa, verùm etiam ea, quæ ex hæreditate paternâ, aut aliundè sive ante, sive post susceptam dignitatem Ecclesiasticam successione jure ad eos devoluta sunt, retinere possint.

Utrum Equites Ordinis Teutonici feudorum capaces sint?

14. De Religiosorum Ordinum Equitibus Hierosolymitanis, seu Teutonicis, & Melitenibus seu Joanniticis major inter feudistas exsurgit controversia, nùm & Illi instar aliorum Clericorum feudorum incapaces sint? Et quanquàm non desint, qui ob generalitatem textuum eos feudorum incapaces esse statuunt Alciat: *Resp. 29. n. 6. Menoch. de Arbitr. jud. quæst. 231. n. 5. lib. 2. Pilo. in prælud. sub tit. An milites Hierosolymitani sint feudorum capaces.* Rectiùs tamen Negativam tuentur Itter. *de feud. Imp. cap. 14. n. 24. Curt. Sen. Conf. 62. n. 63. Rosenth. cap. 7. concl. 30. n. 10. & seqq. Schrader. p. 7. cap. 5. n. 30.* eò quòd ratio Clericos à feudis submovens in ejusmodi Ordinis Equitibus cesset, utpote cùm Illi militiæ potissimùm suam addixerint operam, & proindè ad militaria Vassallorum officia eò promptiores utilioresque existant. Modò legibus & conditionibus Ordini suo non sint ità devincti, ut ea, quæ juramento fidelitatis continentur præstare nequeant.

Defectu corporis.

15. Quintus modus est defectus corporis, veluti si Vassallus fiat mutus, surdus, cæcus, vel in aliud vitium incidat

dat, ob quod ad præstanda Domino servitia fit inhabilis *1. f. 6. §. 2.* ubi dicitur: Mutus feudum retinere non potest, scilicet qui nullo modo loquitur, quo casu tamen Vasallo, si aliunde se non possit alere & feudum fuerit magnum, tantum relinqui debet, unde se sustentare valeat. Et hoc procedit, sive feudum fuerit novum, sive antiquum, sive vitium sit naturale, sive accidentale, modò sit perpetuum, si enim industriâ & curâ Medicorum sanari possit, feudum non amittit, sed poterit interim, donec sanitati restituatur, Domino per substitutum servire *arg. 2. f. 24. §. 2. Vers. aliud est.*

Defectu corporis.

16. Sextò finitur feudum absque culpâ Vasalli lapsu temporis, ad quod contra regularem feudi naturam vel expressè vel tacitè fuit concessum *1. f. 2. & L. 23. ff. de R. F. Rittersh. lib. 2. Cap. 6. q. 7.* idem dicendum de feudo sub conditione concessio.

lapsu temporis.

17. Septimò præscriptione, quando nimirum Dominus directus triginta annorum spatio nemine investituram petente rem feudalem jure pleni Domini possedit. *arg. L. 4. §. fin. ff. de Usucap. & L. 6. ff. de servit. urb. præd. Mynsing. Cent. 4. obs. 28. Vultej. lib. 1. cap. 9. n. 17. Zaf. part. 6. n. 33.* plura de hac re vide supra *Art. 12.*

Præscriptione

18. Octavò Evictione, quando Vasallo de feudo contentente, rem non esse feudalem judicatum fuit. *Schrader. part. 9. cap. 10. n. 4. Rittersh. lib. 2. cap. 6. q. 12.*

Evictione

19. Nonò cessione de quâ *Schrad. d. l. & Rittersh. d. cap. q. 11.* uti & publicatione bonorum, quippè quâ bona quæcunque tam allodialia, quàm feudalìa auferuntur: Notandum tamen jus confiscandi non pertinere ad Dominum feudi, nisi insuper ordinarius sit Vasalli Magistratus, & confiscationem bonorum ad feuda quoque extendi, etsi Superior eam decernens non sit Dominus feudi; Hinc Vasalli mediati bonis ab Imperatore publicatis feuda quoque comprehenduntur, & nova ad Dominum, antiqua autem ad agnatos, excluso fisco deferuntur. *Capit. CAROLI VI. Art. 20. &*

Cessione & publicatione bonorum

21.

B

20. Di-

*Amplifica-
tiones de
publicatione
bonorum.*

20. Dicta procedunt, etiamsi publicatio facta fuerit ex delicto communi, quod Vasallus non ut Vasallus, sed ut civis committit. Non obst. 2. f. 26. §. *in generali*. Ideo enim textum non loqui de confiscatione, de qua hic, sed de generali bonorum alienatione, quæ à Vasallo fit, illa completitur feudum, hæc non æquè, nisi nominatim expressum sit, quia feudum non est in pleno Vasalli Dominio. 2do. Procedunt, etsi feudum alibi situm sit, sive qui confiscationem decernit ipse, sive alius sit Dominus feudi, dummodo Magistratui bonorum publicationem irroganti vel ex domicilio, vel ex deprehensione, vel ex loco delicti commissi jurisdictio in Vasallum competat. *Cap. 14. de for. comp.* Non obst. *L. fin. ff. de Jurisd.* Nam Ideo Magistratum, qui bonorum confiscationem decernit, non in alieno, sed proprio territorio habitâ ratione vel domicilii, vel deprehensionis, vel delicti commissi, jus in reum criminis communis commissi dicere, nec ipsum, sed Magistratum loci, ubi feudum situm, sententiam exequi, hancque delinquentis personam directè, bona feudalia alibi sita autem per consequentiam tantum afficere. Procedunt 3tio etsi feudum sit Ecclesiasticum *arg. cap. 5. de Judic.* Non obst. 2. f. 21. pr. & *clement. 2. de sent. & re Jud.* nam Ideo 1. ad 2. f. 21. ibi agi de feudo sæculari Vasallo non ob publicationem bonorum, sed ob emissam professionem monasticam abjudicato. Ideo 2. ad *d. clement. 2.* ibi irritam declarari à Pontifice bonorum & juri confiscationem Roberto Sicilia Regi ab Henrico VII. Imperatore ex prætenso læsæ Majestatis crimine irrogatam, non ideò quasi Regnum Siciliae tanquam Ecclesiæ Romanæ feudum à confiscatione Regiâ excipiendum sit, sed potius eâ de causâ, quod 1. locus, ad quem dictus Rex citatus erat, non fuerit tutus, ideòque ille nec comparuerit, nec comparere debuerit. 2. Rex Robertus extra Imperium in Sicilia Regno habitaverit, proindèque ab Imperatore non immediatè, ut factum erat, sed mediatè, requisito Pontifice, tanquam iudice Regis ordinario citari debuerit. 3. Rex Siciliae tanquam Pontificis Vasallus ligius, & subditus, in Imperatorem læsæ Majestatis reus fieri non potuerit. Dicta procedunt 4to, li-

cet Vasallus servitia præstare possit, vel non teneatur, ut in feudo Franco, sufficit enim Vasallum ob delictum commune, confiscationis poenam post se trahens, feudo indignum reddi. Schrad. *part. 9. cap. 9. n. 17.*

21. Non tamen id fisco cedit, *cit. Capit. CAROLI VI. Art. 20. & 21.* nec liberis, præcipuè si eis delata sit hæreditas, nè vindictam quærant, sed statim novum Domino, antiquum agnatis, non enim hic agitur de feloniâ in Dominum commissâ, quo casu feudum ad eum devolvi statuetur infra, donec Vasallus ejusque liberi supersunt, sed de delicto communi, quo Magistratus & cives offenduntur, non Dominus ut talis: potest verò & judex relinquere reo feudum invitis quoque Domino (si scilicet non ipse Dominus, sed judex ordinarius bonorum publicationem decernat) & agnatis, qui etiam possunt jure suo non uti & Vasallo cujus bona publicata sunt, feudum nihilominus relinquere, quo casu tamen, fiscus interim fructus auferre posset, si scilicet feudum in Magistratûs confiscantis territorio, seu districtu situm sit, secus exequendi facultas deficit, vel saltem difficilis est, maximè dùm idem est Dominus feudi talis, qui Magistratus, merè verò hæreditarium semper ad Dominum revertitur, nunquam verò ad liberos, vel agnatos, quia horum ratione habitâ feudum merè hæreditarium allodii naturam imitatur, ac proinde Vasallo ademptum ad liberos vel collaterales transferri nequit, utpotè qui in illud tantùm jus succedunt, quod defunctus cùm moreretur habuit. *Vide infra n. 80.*

22. His modis enumeratis addunt nonnulli supervenientiam liberorum, puta si quis improles magnam bonorum suorum partem alicui in feudum concesserit, & postea liberos susceperit, *arg. L. si unquam 8. Cod. de revoc. donat.* verùm cùm feudum non sit donatio simplex, sed ob causam facta, scilicet ob merita præcedentia, & futura servitia, probabilius videtur feudum ob supervenientiam liberorum non amitti. Tiraq. *ad d. L. 8. Cod. verbo donatione largitus n. 273.* Schrad. *part. 9. cap. 10. n. 7. & seq. Ludwel. Synop. J. F. cap. 18. pag. 476.*

Feudum ob publicationem bonorum amissum cui cedit.

Ob supervenientiam liberorum non amittitur feudum.

*Etymologia
felonia.*

23. Culpa Vasalli feudum amittitur, si ille committat dolum aut infidelitatem, quæ jure feudali felonia dicitur 2. f. 39. §. penult. circa hujus verbi *ετυμον* mirè variant juris Longobardici interpretes, alii à latino verbo fallo Chlingensp. cap. 13. q. 6. undè etiam nonnulli falloniam legunt, alii à Germanico *fehleh* Struv. cap. 15. aph. 8. n. 1. alii à græco *εύλωσις* seu *εύλωμα*, quod imposturam fallaciámque significat deductum volunt. Vultej. lib. 1. cap. 11. n. 17. Borcholt. cap. 2. n. 16. Thyllius in Not. ad E. F. F. Stryckii cap. 23. q. 2. ab antiquo vocabulo *fala*, quo, ut Struv. Synt. F. F. cap. 15. aph. 8. insinuat, veteres Germani perfidiam, insidias, & vim hostilem denotabant, hujus vocabuli originem repetit. Cocc. Hypom. F. F. tit. 11. ab Italico fello vel fellone, proditore perfido deducit. Ut ut sit felonia teste Hottom. in *Lexico suo feud. in verbo felonia*. Quodvis capitale facinus tam Domini, quàm Vasalli quomodocunque commissum significat; etsi verò causæ felonix certâ lege definiri non possint, definiuntur tamen 2. f. 24. hoc modo: Ex quibus causis liberi justè exheredari, matrimonia rectè contracta dissolvi, donationes perfectæ revocari queunt, iisdem ex causis feudum amittitur, non quod singulæ sufficiant, sed ut ponderatâ invicem causarum gravitate arbitrio judicis æstimetur, an & quatenus causæ convenient *d. 2. f. 24. in verb. subtiliter scrutatus fuerit*.

*Definitio
felonia.*

*Alia est
commissio-
nis alia o-
missionis,*

*Culpa in
personam
Domini di-
rectè com-
mittitur si
Vasallus ei*

24. Culpa hæc sive felonia, quæ à D. Chlingensp. cap. 13. q. 6. describitur, quod sit culpa egregia sive lata, quâ Vasallus se ingratum gerit erga Dominum, vel aliàs se feudo reddit indignum, alia dicitur esse commissionis, alia omissionis: Illa rursus vel respicit personam ipsius Domini, idque vel directè & principaliter, vel indirectè & per consequentiam, vel respicit extraneum.

25. Directè Vasallus committit feloniam in Dominum, & consequenter feudum amittit. *1mò*. Si ei necem armis, aut veneno inferat, vel alias impias & violentas manus in personam ejus ingerat. 2. f. 6. 7. & 24. §. 2. *vers. porrò*. item si vitæ Domini insidias solum struxerit, eumve hostiliter aggressus

gressus fuerit , aut manus inferre laboraverit. 2. f. 51. & 57. *violentas manus inferat.*
Zaf. part. 10. n. 27. & seq. Schamb. de feud. tit. 21. n. 2. & 3.
 imò etiam si manus contra eum tantum levaverit. *arg. L. 15. §. 1. ff. de Injur. & §. 9. Instit. cod. Curt. Jun. part. 4. n. 34.*
 Nec poenâ eximitur, si cum propositum suum exequi, & in effectum producere cœpit, postea ab eo desistat. *arg. L. 14. ff. ad Leg. Corn. de sicar.* aliud est si tantum voluerit Dominum offendere, ad actum tamen externum non processerit.
 2. f. 51. §. 2. eò quòd cogitationis poenam nemo patitur *L. 18. ff. de poen.* hinc licet Vasallus jurasset, Dominum occidere, sed poenitentiam ductus, ultra non processisset, feudum non amittit. *Mozz. ex quib. caus. feud. amitt. n. 27. vers. limita.* Rosenth. *cap. 10. concl. 17. n. 12.* nisi juramentum illud emissum fuerit conspiratione factâ cum aliis. *Zaf. part. 10. n. 39.*

26. Ita tamen dicta hucusque de impiâ manuum illatione intelligenda sunt, ut non procedant imò si Vasallus Dominum vim injustam inferentem interfecerit, nec aliter adversus eum se tueri potuerit. *L. 45. §. 4. ff. ad L. Aquil.* siquidem vim vi repellere omni jure concessum est *L. 3. ff. de justit. & jur. Schrad. part. 9. cap. 4. n. 91.* 2dò si Dominum in adulterio uxoris suæ deprehensum interemerit, licet enim hoc casu homicidium Vasallo impunitum non sit, feudo tamen propterea privari non debet, quia Dominus adulterium cum Vasalli uxore committens reciprocâ fidem feudalem violat, accedit, quod maritus adulterium cum uxore suâ committentem interficiens non puniatur poenâ ordinariâ *L. 38. §. 8. ff. ad Leg. Jul. de adult.* Ergo nec Vasallus poterit puniri poenâ ordinariâ, quæ est privatio feudi.

27. 2dò Directè offenditur Dominus, si Vasallus verba injuriosa contra eum effundat 2. f. 24. §. 2. *vers. porrò.* Nam & hoc casu Vasallus contra fidelitatem juratò promissam delinquit. 2. f. 5. *Zaf. part. 10. n. 39. Borcholt. cap. 8. n. 110. Rosenth. cap. 10. concl. 21. Afflict. cap. 1. §. praterea. n. 13.*

28. 3tiò. Si in perniciem Domini cum inimicis Ejus amicitias copulaverit 2. f. 57. Anton. *disp. 11. th. 3. lit. d.*

Si atroci injuriâ verbalitè Dominum afficiat

Si in perniciem Domini amicitias

Sons-

michi ejus
contrahat.

Non tamen
presumitur
in pernici-
em Domini
contrahat.

Sonsbec. *part. 12. n. 43.* Rosenth. *cap. 10. concl. 17. n. 7. & seqq.* Rol. à Valle *Cons. 1. n. 83. & seqq.* Clar. *in §. feudum. quest. 54.* quoniam verò non semper constat, quo animo Vasallus amicitiam cum inimicis Domini contraxerit, disceptari solet, quidnam factum presumatur, & cuius in-cumbat probatio? Vasallo onus probandi imponunt Hunn. *Cap. 14. pag. 380. vers. ceterum in dubio* Carpz. *disp. feud. 9. th. 12.* Menoch. *Cons. 102. n. 11.* Mozz. *ex quib. caus. feud. amitt. n. 67.* Zas. *part. 10. n. 32. moti potissimum arg. L. 28. Cod. de inoff. test. & Cap. cum oporteat. De accusat.* in quo dicitur quod amicitiam contrahens cum inimico meo inimicus meus esse censetur, ideòque ut inimicus à judicando repellatur, nec ad testimonium dicendum admittatur; Verùm hoc non obstante præplacet mihi cum D. Schambog. de feud. *tit. 21. num. 7.* sententia illorum, qui probationem hanc Domino incumbere statuunt, tum quòd regulariter affirmanti incumbat probatio *L. 2. ff. de probat.* & factum negantis per rerum naturam nulla sit probatio, *L. 23. Cod. de probat.* tum quia amicitia copulatio non est de rebus ab intrinseco, & naturam suam illicitis, adeòque Vasallus rei licite operam dans non censetur esse in dolo. ad *cit. cap. r. deo cum D. Ludwel. synop. F. F. p. 414.* presumptionem hanc contrariam presumptionem fidei erga Dominum elidi, nec Vasallum, qui Domino ad fidem & servitia obstrictus est, facile in perniciem Ejus quicquam moliri presumendum esse. Schrad. *part. 9. cap. 5. n. 30.* Rosenth. *cap. 10. concl. 12. n. 13. & seqq.* Vultej. *cap. 11. n. 29.* Setz. *disp. feud. 9. th. 6. lit. b.*

Resolutio
cap. cum o-
porteat de
Accusat.

Privatur
quoque feu-
do si Domi-
num de cri-
mine capi-
tali accuset.

29. 4to Immediate in Dominum committit Vasallus feloniam, si Eum de crimine capitali accuset. *2. f. 33. vers. si milititer.* vel per alium accusare faciat, aut pro accusatore fidejubeat, eive patrocinium præstet *L. 14. §. 5. ff. de bon. libert. & L. 5. §. 11. ff. de his que ut indign. auf.* Zas. *part. 10. num. 42.* Mozz. *ex quibus causis feud. amitt. num. 68. & seq.* Sonsbec. *part. 12. n. 48.* Curt. Jun. *part. 4. num. 70.* Rittersh. *lib. 2. cap. 5. q. 15. neque*

neque interest crimen sit verum vel falsum *arg. nov. 115.* Nec attenditur an crimen sit verum an falsum.

in quâ filium accusatorem patris exharedari posse indistinctè statuitur ; quod confirm. per *L. 6. Cod. de delat.* cujus verba sunt : *Servum delatorem Domini jubemus in exemplum omnium proditorum severissima sententia subjugari, etiamsi objecta probaverit, excepto Majestatis crimine* Curt. jun. *part. 4. n. 63.*

Non adversatur, quod peccata nocentium nota esse oporteat *L. 18. ff. de Injur.* ac Reipubl. summoperè interfit crimina non manere impunita, nam etsi Vasallus Dominum non accusaverit, propterea tamen delictum Ejus non manet impunitum, cum à quovis alio accusari vel etiam officio judicis in delictum Ejus inquiri possit.

30. Cæterum quod modo de Vasallo accusatore dictum est, suas patitur limitationes, quarum prima est, si Dominum de crimine læsæ Majestatis accuset, eò quòd etiam filius patrem ex hoc delicto impunè reum facere possit. *Nov. 115. cap. 3. §. 3. & Servus Dominum L. 7. §. 2. ff. ad leg. Ful. Maj. L. 6. Cod. de delat. Zas. part. 10. n. 47. vers. secundo* Sonsbec. *part. 12. n. 48. Mozz. ex quib. caus. feud. amitt. n. 30. vers. limitatur secundo.* Secunda exceptio est, si Vasallus suam suorumque injuriam persequatur *arg. L. 11. ff. de accusat. Zas. d. l. Vultej. cap. 11. n. 27.* cujus limitationis membrum secundum non immeritò rejicit Curt. jun. *p. 4. n. 62.* inquit : sed in quantum loquitur de suorum injuriâ dubito, rationem dubitandi desumit ex *lib. 2. f. tit. 28. §. fin.* in quo disertè dicitur, *Vasallus contra omnes debet adjuvare Dominum, etiam contra fratrem, filium, & patrem.* Ex quo sequitur, quod illorum nomine injuriam persequi contra dominum non possit. Tertia limitatio est, si Vasallus impetratâ abolitione pœnitentiâ ductus ab accusatione desistat. *arg. L. 14. §. 8. ff. de bon. libert. quæ habet : Accusasse autem eum dicimus, qui crimina objecit, & causam perorari usque ad sententiam effecit, cæterum qui ante quievit, non accusavit.* Zas. *part. 10. n. 48.*

*Resolv. ob-
jecti.*

*1. Excipitur
crimen læsæ
Majestatis.*

*2. Si suam,
non etiam,
si suorum
injuriam
persequatur*

*3. Si pœni-
tentiâ du-
ctus ab ac-
cusatione
desistat.*

Dixi

Dixi *penitentiâ ductus*. Nam si in probatione criminis à se intentati defecerit, hæcque ratione destiterit, feudum nihilominus amittit. Curt. jun. *part. 4. n. 66.* Rittersh. *lib. 2. Cap. 5. q. 16.* Excusat quoque Vasallum legis & officii necessitas, si nimirum sit fiscalis, aut hæres defuncti cujus necem vindicare tenetur. Sonsbec. *part. 12. n. 48. vers. fallit secundo.* Sez. *disp. 9. th. 8. lit. b.*

4. si ex
leges & of-
ficii necessi-
tate Domi-
num accu-
set.

Poviter ob
delationem
Domini
Vasallus
feudo pri-
vatur.

31. 5to Vasallus delinquit directè in Dominum, si Ejus delator existat, & per delationem suam grave dispendium Dominus sustineat 2. f. 24. §. 2. *vers. item si delator.* Dicitur autem delator, qui res caducas, bona vacantia, aliæque ejusmodi bona ad fiscum pertinentia, & ab aliis possessa, fisco denun-
ciat.

Si testimo-
nium con-
tra Domi-
num dicat,
licet jussu
judicis il-
lud dixerit.

32. 6to. Si testimonium contra dominum dicat, 2. f. 33. §. 1. *vers. similiter.* Nec excusabit Vasallum jussus judicis, quia & ille in dolo & culpâ esse censetur, qui jubente judice aliquid juri, bonis moribus, ac suæ promissioni juratæ contrarium agit. Ad L. 167. §. 1. ff. *de Reg. Jur.* in quâ dicitur quod ille, qui jussu judicis aliquid facit, non videatur dolo malo facere & ideo eam accipiendam esse de jussu licito, cui ipse, qui jubetur, honestè obtemperare potest, vel loqui de eo, qui jussu judicis parere necesse habet, ut *in fin. d. l. insinuat.*

Si actione
famosâ Do-
minum con-
veniat.

33. 7to. Si actione famosâ Dominum conveniat, 2. f. 22. *vers. si verò Vasallus.* Rosenth. *cap. 10. concl. 23.* ex quo sequi videtur, quod Vasallus non possit contra Dominum agere Interdicto unde vi, sed actione in factum eum convenire teneatur, Wesenbec. *cap. 10. n. 15.* verùm cum ipse priùs sit læsus à Domino, à quo lædi non debuit, illud quoque Vasallo licere magis receptum est. Borcholt. *cap. 9. n. 18.* Rosenth. *d. l. n. 3. & seqq.*

Si secreta
Domini do-
lè manife-
staverit.

34. 8to. Si Vasallus scienter & dolo malo credenti-
am Domini manifestaverit. 1. f. 17. etiamsi eventus damno-
sus non respondeat. Ant. *disp. 11. th. 2. lit. f.* Stryck. *de
credentiæ revel.* similiter beneficium suum amittit Vasallus,
si litteras Domini dolosè signaverit, celaverit, vel resigna-
verit. Berlich. *part. 5. concl. 59. n. 93.*

35. Postremò directè committitur felonia in Dominum, si Vasallus ei justitiam facere noluerit. 2. f. 24. §. 2. *vers. illud tamen*. Cujus verba triplicem casum involvere existimat Cujac. *ad cit. cap.* primum, si Vasallus curiam (in quâ Domino extra causam feudalem litigandam) habens, in eâ Domino jus reddere nolit. Secundum, si Vasallus in curiâ Domini judex causæ feudalis electus officium judicis in se recipere aut nolit, aut si receperit, contra Dominum iniquè judicaverit, & sententia non allatis novis probationibus in causâ appellationis fuerit rescissa. Curt. Jun. *part. 4. n. 71.* Mozz. *ex quib. caus. feud. amitt. n. 34.* Zas. *part. 10. n. 47.* quod quidam ita demùm admittunt, si in causâ criminali vel civili magnâ malè judicaverit, verùm cum non tam causa, quàm dolus Vasalli attendatur, quod de causâ civili magnâ adjiciunt recipiendum non videtur. Tertium, si gliscente inter Dominum & Vasallum controversiâ Vasallus in judicium vocatus edictis non obtemperaverit, qui casus habetur 2. f. 22. ejûmq; fusius deducit Hottomann. *in disp. feud. 41. vers. decima-tertia causa est* Mozz. *d. l. n. 105.* Zas. *part. 10. n. 43.*

36. Indirectè & per consequentiam committitur felonia in Dominum, vel occasione rerum, vel ratione personarum potestati atque affectui Domini subjectarum, quando nimirum Vasallus ejusmodi personas enormi injuriâ afficit, cujus primaria species jure feudali expressa est cucurbitatio Domini (à voce Longobardicâ corbita, quæ stuprum, & infamiam, & cucurbita, quæ stupro uxoris infamem denotat) 1. f. 5. *in pr. vers. item si*. Cujus verba sunt: *Item si fidelis cucurbitaverit Dominum, id est cum uxore ejus concubuerit, vel concubere se exercuerit, aut cum eâ turpiter luserit*, id est signa quædam libidinosa prodiderit, manum in sinum aut pectus miserit; similiter si uxorem Domini osculatus fuerit, eum feudo privari posse plerique feudistæ statuunt. Menoch. *de arbitr. jud. quest. lib. 2. cas. 267.* Borcholt. *Cap. 8. n. 28.* Anton. *disp. 11. th. 5. lit. h.* Rosenth. *cap. 10. concl. 28.* & plures alii, eò quòd in dubio, nisi mos Regionis aliud suadeat,

Si Dominus
justitiam
facere recu-
saverit.

Casus tit.
24. §. 2.
vers. illud
tamen lib.

2. f.
Casus 1.
Casus 2.

Casus 3.

Per conse-
quentiam
delinquit
Vasallus in
Dominum.

Si eum cu-
curbitave-
rit.

Si cum u-
xore Domi-
ni turpiter
luserit.

Eam oscu-
latus fuerit.

suadeat, omne osculum præsumatur luxuriosum. maximè si secretò & furtivè fiat. Roman. *diff. de osculo* §. 24. & 26.

Si litteris
amatoris
aliisque
modis pul-
critiam ejus
expugnare
conatus fu-
erit.

37. Non minùs feudum amittit Vasallus, si litteris ama-
toris, aut munusculis, aliisque strophis pudicitiam uxoris
Domini expugnare conatus fuerit. *arg. d. text. 1. f. 5. in pr.*
vers. item si. Sic etiam, si ei consuleret, ut corpus suum ali-
cui prostituat, se beneficii sui reddit indignum. Mozz. *ex*
quib. caus. feud. amitt. n. 44. & 70. Zaf. part. 10. n. 27. vers.
eodem jure. Rosenth. *cap. 10. concl. 28. n. 26. & seq.* sola ta-
men inhonesta locutio, quam Vasallus habet cum uxore sui
Domini privationem feudi minimè inducit. Bald. *ad d. vers.*
item si n. 18. Sonsbec. part. 12. n. 25. Zaf. d. part. 10. n. 28.

Quid si sit
uxor illegi-
tima?

38. Atque hæc in uxore Domini legitimâ procedere ex-
peditum est, quid si verò fuerit illegitima? distinguendum
videtur, utrùm matrimonium contra prohibitionem juris
duntaxat civilis sit initum, an verò contra prohibitionem
juris naturalis, priore casu Vasallus feudo privari poterit,
five illa scienter five ignoranter contra leges ducta fuerit; *L.*
13. §. 1. ff. ad L. Ful. de Adult. posteriore casu subdistinguen-
dum est, vel enim matrimonium bonâ fide est initum, vel
Dominus sciens impedimentum cum eâ matrimonium contra-
xit, illo casu, licet à parte rei non fuerit commissum adul-
terium, gravis tamen injuria per actum hunc illicitum Do-
mino illata Vasallum poenæ privationis subijcit, hoc casu, quia
nulla est conjunctio, nullum etiam est adulterium, adeoque
nec feudi privatio esse potest.

Quid de
sponsa Do-
mini dicen-
dam?

39. Quæ de uxore Domini dicta sunt, ad sponsam ejus
commodè extenduntur *arg. L. 13. §. 3. ff. ad Leg. Ful. de*
Adult. & L. 7. Cod. eod. tit. idque non solùm de sponsâ de
præsenti, ut vult Petrus de Ravenna *ad d. §. item si fidelis,*
sed etiam de sponsâ de futuro accipiendum est, quoniam &
ipsa, etsi Domini uxor non sit, uxor tamen esse intelligitur
L. 12. ff. de Ritu nupt. L. 17. §. fin. ff. de Reb. auct. jud.
possid. L. 4. ff. de fund. dot. L. 5. Cod. de bon. qua liber.
Schrad. part. 9. cap. 2. n. 12. & seq. Rittersh. lib. 2. cap. 5.
q. 102.

40. Aliud dicendum, si cum concubinâ Domini peccaverit, textus enim *l. f. 5. de uxore Domini tantummodò meminit*, concubina autem nequidem jure civili uxoris appellatione continetur. *L. 13. §. 6. ff. ad Leg. Jul. de Adult. L. 17. ff. Rer. amot.* aliam rationem assignat Vultej. *lib. 1. cap. 11. n. 31.* inquit: nam quia jure civili novo præsertim *Nov. Leonis Imp. 91.* & jure Pontificio, quin etiam nobis Germanis, atque aded hodie omni jure concubinus est prohibitus, ità ut concubinus videatur esse species stupri, ubi autem est stuprum, ibi nulla est honestas, iis potiùs Interpretibus ad stipulandum existimo, qui existimant, non idem de concubinâ Domini, quod de uxore ejus dispositum est, hodiè statuendum esse, ità in terminis Vultej. *d. l. à quâ sententiâ non videtur alienus esse Zaf. part. 10. n. 30. Sonsbec. part. 12. n. 21.*

Quid si cum concubinâ Domini peccaverit?

41. Nec debet quemquam movere, quod filius si concubinæ patris se immiscuerit, exhæredari possit *Nov. 115. cap. 3. §. 6.* siquidem non omnes causæ exhæredationis sufficiunt ad feudi privationem, nec par est ratio in filio & Vassallo, ille enim incestum, hic simplicem fornicationem committit.

Resolutur objectiones.

Nec quicquam facit confusio prolis, cum non quævis confusio prolis, sed ea quæ ex uxore legitimâ concipitur, privationem feudi inducat. *Bocer. diff. 17. th 57. Rittersh. lib. 2. cap. 5. q. 104.*

Neque refragatur *3. d. N. 115. cap. 4. §. 3.* ibi aut concubina filii sui & deo enim Vassallum cum concubinâ Domini sui concubentem feudo privari jure Romano, quo concubinus permittebatur. *tot. tit. ff. de concub. secùs jure Canon. cap. nemo. cap. meretrices. caus. 32. q. 4. & Reform. polit. Imp. de Anno 1548. tit. von leichtfertiger Beywohnung 25.*

42. Sed quid si Vassallus cum viduâ Domini concubuerit? idem juris esse in viduâ Domini, quod in ipsius uxore plerique volunt, quia vidua & honorem, & forum, aliâque mariti privilegia retinet. *L. 22. §. 1. ff. ad Municip. L. 3. in pr. Cod. de privil. schol. Rosenth. cap. 10. concl. 27. n. 3. & seqq.*

In viduâ Domini patris privationis locum non habet.

Zaf. part. 10. num. 27. Clar. §. feudum q. 48. Schrad. part. 9. cap. 2. num. 5. Contraria tamen opinio ut communius recepta, ita firmiori quoque nititur fundamento, quippe cum 1. f. 21. expressè dicatur, quod Vasallus beneficium amittat, si concubuerit cum uxore Domini sui Domino vivente. Ad rationem in contrarium adductam facilis est responsio, non enim idè Vasallus cum Domini uxore concumbens feudum perdit, quia uxor de privilegiis mariti participat, sed ob injuriam, quâ Dominus afficitur, dum thorus Ejus violatur, ipsique aliena soboles substituitur, quæ ratio cessat in viduâ Domini; quod si tamen præsentis Domini Mater esset, Vasallus feudo caderet, quoniam per violationem Matris gravis injuria Domino infertur Zaf. part. 10. n. 27. Sonsbec. part. 12. n. 19. quod communiter etiam eò extendunt, si nempe Vasallus intra annum luctûs viduam Domini stupraverit, seque fundant in suspitione adulterii vivo marito commissi, verum cum non sufficiat suspicio de commisso adulterio, rectius hanc limitationem rejicit Schamb. de feud. tit. 22. n. 11.

Nisi Domini directi mater sit.

Distia de uxore etiam procedunt in Domini filia, nuru, & nepte ex filio non etiam in nepte ex filia.

In sorore quoque Domini locum habent.

Resolvitur objectio

43. Non tantum in uxore injuria illa stupro à Vasallo illata vindicatur, sed etiam in filia Dominivel nuru, quæ ipsi est loco filia, sicut & in nepte natâ ex filio, quia hæc quoque manet in potestate & familia Domini, quod secus est in nepte ex filia, quæ familiam patris, avique sui paterni sequitur; nisi & foemina in feudo succedant, quia tunc in curiam Domini delinquitur.

44. In sorore quoque Domini in nuptâ injuria vindicatur 2. f. 24. §. 2. vers. rursus. nupta enim in aliam transfertur familiam, ac proindè potius huic familiae, quam ei in quâ nata est, macula inuritur.

45. Non obst. quod etiam filia nubendo in alienam familiam transferatur, & nihilominus Vasallus violans filiam Domini nuptam feudum amittat. Ideo enim N. Conf. disp. est, quia ut major est affectio in descendentes, quam in collaterales, ita & major esse videtur injuria descendentibus, quam collateralibus illata. Deinde filia etiam nupta in familia, & pote-

potestate patris remanet, soror verò respectu fratris æquè est materfamilias, ut frater paterf.

46. Nùm verò superius dicta de conatu & turpi lusu etiam ad modò recensitas personas extendenda sint, non convenit inter DD. Bald. *in d. vers. item si fidelis n. 17. & vers. vel si cum filiâ. n. 3. in fin.* Rittersh. *lib. 2. cap. 5. q. 94.* Schenck Baro *in d. §. item si fidelis n. 15.* Sonsbec. *part. 12. num. 31.* illa de solâ uxore Domini procedere autumant, ex ratione: quia inter hanc & alias personas manifesta est diversitas, dùm in his honor familiæ Dominicæ tantùm, in illâ verò fides conubialis insuper periclitatur. Wefenbec. *cap. 15. n. 5.* Schrad. *part. 9. cap. 2. n. 82.* ad filiam & nurum eadem extendi volunt, non etiam ad matrem & sororem; utramque sententiam non immeritò improbat Curt. Jun. *part. 4. n. 25.* & cum eo Hottom. *disp. feud. 41.* quoniam Dominus non in uxore tantùm, nec in filiâ, aut nuru, sed & in Matre, ac sorore, si Vasallus cum iis concumbere se exercuerit, ac turpiter luserit, insigni injuriâ afficitur contra præstitum ab eo juramentum *2. f. 7. in fin.* Nec excusabit Vasallum consensus prædictarum personarum, utroque enim casu injuria est. *L. 1. §. 5. ff. de injur.* Schrad. *part. 9. cap. 2. n. 19.* Curt. Jun. *part. 4. n. 20.* Neque interest utrùm fœminæ istæ honestè vivant, an inhonestè *L. 13. §. 2. ff. ad leg. Jul. de Adult.* nam & hoc casu fidem Domino datam violat. Rosenth. *cap. 10. concl. 27. n. 46. & 47.* Mozz. *ex quib. caus. n. 46.* Rittersh. *lib. 2. cap. 5. q. 100.*

47. Excusabitur tamen si ignorans aliquam ex his personis stupraverit, aut simile quid admiserit. Zaf. *part. 10. n. 27.* Rittersh. *d. cap. 5. q. 101.* Mozz. *d. l. n. 48.* Item si sciente & volente Domino id fecerit *arg. L. 1. §. 5. ff. de Injur. & L. 145. ff. de Reg. Jur.* Rosenth. *d. concl. 27. n. 48.* Marin. *tit. 3. n. 24.* Idem est, si antequam ad actum turpem feudi privationem merentem pervenerit, pœnitentiâ ductus destiterit, seèus si alio impedimento interveniente abstinerit. Ludwel. *Syn. F. F. cap. 16. p. 428.* Anton. *disp. 11. th. 5. lit. H.*

Dicta de conatu & turpi lusu etiam ad has personas extenduntur.

Consensus recensitarum personarum Vasallum non excusat.

Nec quidquam facit honestè an inhonestè vixerint.

Ignorantia Vasallum excusat.

Item scientia & pœnitentia Domini.

Non minus si pœnitentiâ ductus destiterit, excusabitur

*Circa res
feudales Va-
fallus delin-
quit, si feu-
dum alienet.*

*Non tamen
plus amit-
titur quàm
alienatum
fuit.*

*Responde-
tur ad con-
traria.*

*Ad amissi-
onem prop-
ter aliena-*

48. Rerum intuitu delinquit Vasallus saltem indirectè in Dominum, hâcque ratione feudo excidit, imò, si citra consensum Domini, & aliorum quorum interest feudum dolo malo alienet 2. f. 52. & 55. quia talis alienando feudum videtur contemnere Dominum 2. f. 24. in fin. ac facilè Ejus conditionem, alium obtrudendo Vasallum, posset facere deteriorem contra textum 2. f. 12. Ità tamen, ut qui totum feudum alienat, perdat totum, & qui partem tantum parte privetur 2. f. 38. Clar. §. feudum q. 31. n. 7. Rosenth. cap. 9. concl. 1. Menoch. Conf. 471. n. 15. vol. 5.

49. Obj. L. 39. in fin. ff. de Op. lib. L. 7. §. fin. ff. de SCTo. Mac. L. 3. §. 24. ff. de SCTo. Silan. Rædeo 1. ad L. 39. ff. de Op. lib. in stipulatione ibi propositâ nummos, & viginti individua esse, & idcirco nummis improbatis, utpote libertatis onerandæ causâ in stipulationem deductis. L. 1. §. 5. item L. 2. §. 2. ff. quarum rer. act. non datur. nec viginti in patroni damnum pro liberto comprobari posse, sed operas dictæ stipulationi subesse visas, & alioqui, nisi à liberto jurejurando, aut stipulatione promittantur, indebitas L. 7. ff. de Op. lib. & L. ult. ff. de liber. causâ. etiam ultra viginti deberi, econtrario autem feudum dividuum esse, ideòque ex parte comprobari, ex parte improbari posse, quanquam ipsa fidelitatis feudalis obligatio individua sit, excepto quod servitiorum vel adohæ quantitas pro parte ad Dominum reversâ minuitur. Rædeo. 2. ad L. 7. §. fin. ff. de SCTo Maced. filiumfamilias sui juris factum, & partem debiti ante contracti solventem, ideò Senatûs-Cto Maced. renunciare videri, ac proinde ad reliquum obligari, quia debitum sui naturâ individuum habetur, quâ eâdem de causâ partis solutione etiam quoad reliquum exceptioni non numeratæ pecuniæ renunciatum recensetur L. 4. Cod. de non num. pec. at feudum ex adverso dividuum esse, prout jamjam notatum est. Rædeo 3. ad L. 3. §. 24. de SCTo Silan. parvi referre, utrùm totum testamentum an pars aperiat, SCTi Silaniani ratione spectatâ.

50. Ut autem propter alienationem Vasallus feudo multari possit, tria requiruntur. 1. ut sciens feudum esse alienaverit

naverit, nam si qualitatem rei ignoraverit, alienando feudum non amittit, sed emptori ignoranti interesse præstando liberatur 2. f. 26. §. si Vasallus. quoniam verò ignorantia difficilis est probatio, Vasallus eam juramento probare tenebitur. 2. f. 42. cum ea, quæ in animo consistunt per juramenta explicari debeant *cap. 8. de Elect. in 6to. cap. 4. de Except.* quodsi tamen per conjecturas probabile sit, Vasallum qualitatem rei scivisse, fortè quia in bono illo successit tanquam agnatus, cum alias non esset hæres defuncto, vel quia ad præstanda servitia fuit à Domino requisitus, ob periculum perjurii ei non est deferendum juramentum *Zaf. part. 10. n. 10. Rittersh. lib. 2. cap. 5. q. 74.*

51. Dubitanti quoque an res sit feudalis, an allodialis, non officit alienatio; eò quod non possit dici contemnere Dominum, quem non certè scit se habere, & dubitans tantum sit in culpâ, non in dolo, imò comparetur ignorantia *L. ult. Cod. de condiçt. Indeb. 2. f. 26. §. Vasallus 2. f. 34. sub fin.*

52. Cessat etiam privatio si sub conditione, si Dominus consenserit, Vasallus feudum alienaverit, licet tradiderit, nam cum ante impletam conditionem contractus non sit perfectus, Domino non præjudicatur, nisi tradiderit potentiori, à quo difficilis esset revocatio, vel feudum aliundè sit difficilis recuperationis, putà si esset locus munitissimus, hoc enim casu dolus subesse, Vasallumque jus Domini intervertere voluisse, præsumitur. *Zaf. part. 10. n. 14. Alvar. in cap. Imperialem 2. f. 55. Rittersh. lib. 2. cap. 5. q. 76.*

53. 2dò requirunt aliqui, ut ipsa feudi traditio contractum alienationis fuerit secuta 2. f. 55. *vers. callidis.* quoniam non censetur alienatum, quod in Dominio venditoris manet: fieri autem potest feudi traditio non tantum verè, verum etiam fictè, cum nimirum alienans constituit se nomine emptoris possessurum, quam licet nonnulli negent ad privationem feudi sufficere, eamque omninò rejiciat Giphani. *disp. de Divis. jur. th. 99. & in lect. Altorf. ad L. 10. ff. de donat.* quia tamen per constitutum possessorium vera transfertur

tionem requiritur, ut sciverit esse feudum.

Ignorantia probanda est juramento.

Dubitans absque metu caducitatis feudum alienare potest.

Idem dicendum si sub conditione si Dominus consenserit illud alienet. Modò non tradiderit alicui à quo difficilis est revocatio.

Traditionem saltem fictam plerumque requirunt.

fertur possessio L. 18. in pr. ff. de acquir. vel amitt. poss. hanc æquè ac veram, feudi privationem inducere communiùs receptum est. Rosenth. cap. 9. concl. 12. Clar. §. feudum q. 31. num. 4. Curt. Jun. part. 4. num. 111. Contrarium tamen tuetur Coccej. Hyp. F. F. tit. 11. §. 15. ex ratione quia traditio feudi privata seu à Vasallo facta, nihil operatur, nec majorem vim habet, quam contractus ipse, quo feudum alienatum, cum Dominium feudi utile in emptorem, vel alium noviter acquirentem non ab alio, quam ab ipso Domino per investituram transferatur, & proindè traditio feudi sine justâ ratione desideratur, ut feloniam perfecta sit, cum huic ipsa conventio sufficiat, nec privata traditio plus operetur. Ad textum 2. f. 55. §. calidis voce transferunt & deo conventionem, quâ feudum alienatur, esse initium translationis, investituram autem consummationem ejus. Quid nos sentiamus suprâ expositum est.

Contrarium defendit Coccej.

Vasallo non prodest revocatio.

Et hæc jure stricto adeò vera sunt, ut possessione quocunque modo semel translata Vasallus pœnam privationis non evitet, tametsi possessionem illam postea recuperaverit 2. f. 44. Vers. hodie autem & arg. L. 65. ff. de furt. L. penult. ff. de vi bon. rapt. quia sufficit, quod semel Dominum defraudaverit. Rosenth. cap. 9. concl. 2. n. 12. & seq.

Requiritur etiam ut Dominus velit feudum esse commissum.

54. tertium requisitum est, ut dominus declaret se feudum habere pro commissum arg. L. 1. Cod. de revoc. donat. & L. 2. cod. de jure Emphyt. injuria enim si ad animum revocata non sit, dissimulatione censetur abolita §. fin. Inst. de Frijur. Curt. jun. part. 4. n. 156. Alciat. Respons. 3. n. 10. Corn. vol. 1. Cons. 115. Dec. Cons. 185. occasione hujus requisiti oritur.

An Domino antequam animum suum declaravit mortuo ejus hæredes possint feudum revocare?

55. Quæstio, An, si dominus moriatur, antequam animum suum declaret, hæredes ejus ob alienationem feudum revocare possint? ad quam omissis aliorum sententiis & deo, si Dominus alienationem factam sciverit, tempùsque animum suum declarandi habuerit, non tamen declaraverit, injuriam remisisse censetur, consequenter nec hæredes ipsius feudum revocare poterunt arg. L. 1. Cod. de revoc. donat. Clar.

Clar. §. feudum. q. 64. n. 1. in fin. Schrad. part. 9. in pr. Curt. jun. part. 4. n. 157. hæc decisio quoque obtinet, si Vasallus, antequam Dominus animum suum declaraverit, mortuus sit, cum morte Vasalli crimen extinctum sit.

56. Punitur & ipse notarius officii ac famæ jacturâ, qui instrumentum alienationis fecit. 2. f. 52. in fin. 2. f. 55. pr. & si emptor sciat, pretium fisco cedit 2. f. 24. in fin. 2. f. 52. §. si quis. si verò nesciat, rem emptam feudum esse, aut sciat quidem, sed à venditore certior factus sit Dominum in alienationem consentire, pretium actione empti repetit.

Notarius instrumentum alienationis conficiens punitur.

57. 2dò. Occasione rerum delinquit Vasallus in Dominum, si feudo, qualecunque sit, abutatur, illudque reddat deteriorius. 2. f. 8. §. 1. non tamen quælibet deterioratio ad privationem feudi sufficit, sed ut notabilis sit, ipsiusque Vasalli dolo, vel culpâ admittitur, requiritur. Struv. cap. 15. aph. 5. Curt. jun. part. 4. n. 44. Roland. à valle Cons. 1. n. 9. & 103. Menoch. de arbitr. jud. quæst. lib. 2. cas. 78. n. 4. veluti si Vasallus feudalem villam cum gravi damno feudi diruat, arbores fructiferas incidat arg. L. 13. §. 4. ff. de Usufr. L. 45. §. penult. ff. de jure fisci. in subditos suos supra modum delæviat, insolitas operas aut collectas ab eis exigat, census & redditus injustè augmentet, neque ad subditorum superiorum preces, nec ad minaces superiorum admonitiones ab hujusmodi insolitâ & injustâ oppressione, vel exactione desistat. Vasq. Illustr. controuv. lib. 1. cap. 8. n. 17. & seq. Carpz. de lege Reg. cap. 13. sect. 3. n. 15. Befold. lib. 2. polit. cap. 9. n. 48. Illustr. D. ab Andler. jurisprud. publ. & priv. lib. 1. tit. 6. p. 3. n. 16. & seq. quam admonitionem superioris nequidem esse necessariam concludit Gramma decis. 104. quem sequitur Schamb. de feud. tit. 23. n. 7. Rittersh. lib. 2. cap. 5. q. 69. in praxi tamen eam præcedere testatur Gail. lib. 1. Obs. 17. n. 4.

Abutendo feudum amittitur.

58. 3tio Si Vasallus feudum, aut partem ejus, vel qualitatem feudi dolosè inficietur, per expressum textum 2. f. 26. §. Vasallus si feudum, nam si ignorans feudum abnegaverit,

Feudum vel ejus qualitatem inficiens feudo cadit.

excusabitur 2. f. 26. §. *Vasallus feudum quod sciens* & 2. f. 34. Idem dicendum si Vasallus ante vel etiam post litem contestatam se ad feudi abnegati recognitionem offerat, Dominoque expensas & damna, quæ ob inficiationem passus est, refundat. *arg. d. §. Vasallus si feudum in verb. & inde fuerit convictus*, non etiam privatur Vasallus, si alio inficiante ipse sciens non patefaciat *d. §. Vasallus*.

Obj. 2. f. 24. §. *fin.* 2. f. 37. *pr.* Ideo hic agi de specie ubi Vasallus, quod Domino facile erat, vel palam vel clam, difficile aut impossibile effecit, eoque Domino nocuit, hic verò speciem poni, ubi Vasallus manifestare omittit, quod Domini scire interest.

An instrumentum feudi abnegans illud perdat?

59. Verùm cum *in d. §. Vasallus* non tantùm si ipsum feudum vel ejus partem, sed & si conditionem feudi negaverit, feudo exspoliri dicatur, Quæritur utrùm etiam feudi jacturam patiatur Vasallus, si ipsum feudi instrumentum abneget? Ideo affir. quia instrumentum investituræ inficiando ipsam simul conditionem, & qualitatem feudi, quæ instrumentis contineri solet, abnegasse censetur. *Schrad. part. 9. Cap. 6. n. 23.*

Circa res non feudales delinquit Vasallus, si castrum Domini invadat.

60. *4to.* Si Vasallus in directi Domini rebus propriis, & ab eo possessis notabile damnum dederit, castrum, aut alium locum ad Dominum pertinentem oppugnaverit 2. f. 6. *vers. tutum* & 2. f. 7. *vers. si contigerit*. Nec distinguendum an Dominus vel Domina in castro tum temporis adfuerit, nec ne *arg. d. text. 2. f. 6. vers. tutum*. *Menoch. Conf. 99. n. 29. Zal. part. 10. n. 37. Sonsbec. part. 12. n. 34. Rittersh. lib. 2. cap. 5. q. 91. Rosenth. cap. 10. concl. 18. n. 10. & 11.* neque etiam interest ipse locum invaserit, an aliis invadentibus opem tulerit *arg. 2. f. 7. & 2. f. 57. Rosenth. cap. 10. concl. 18. n. 5.* totus ille locus Domini fuerit, an communis cum Vasallo *arg. L. 8. ff. de servit. urb. prad. L. 19. & 20. ff. ad Leg. Aquil. & L. 47. §. 1. ff. pro socio.*

Parricidium commissum inducit

61. Privari potest Vasallus feudo, non tantùm si contra ipsum Dominum, sed etiam si contra alium deliquerit; sic feudo

feudo cadit, si ipse commiserit parricidium. *1. f. 5. vers. item si fratrem. & 2. f. 24. §. denique vers. si verò.* idque eâ intentione, ut ipse vel solus, vel eò citius potiatur feudo. Per textum expressum *2. f. 37.* quia hoc demùm casu circa feudum deliquisse videtur: *Hotom. disp. feud. 41. vers. Duodecimam. Schamb. de feud. tit. 24. n. 1. Stryck. E. J. F. cap. 23. q. 29.*

62. Fratrem Domini sui si interfecerit Vasallus, feudum non amittit, ut apertè habetur *2. f. 37.* nisi proditoriè, vel in odium, & contumeliam Domini fecerit. *Rosenth. cap. 10. concl. 36. n. 15. & 29. Mozz. in tract. suo de feud. n. 61. vers. sed dubitari.* cujus ratio esse videtur, quia per occisionem fratris Domini simplex tantùm committitur homicidium, quod privationem feudi minimè inducere communiter docent DD.

Fratrem Domini interficiens non amittit feudum.

63. Idem dicendum, si Vasallus quâcunque ratione sibimetipsi violentas manus intulerit, quòd nullius post mortem culpæ argui possit, nec hæredes propter delictum defuncti pœnam sustinere debeant. *L. 20. ff. de pœn.*

Neque sibimet ipsi violentas manus inferens.

64. Ipsa convasalli traditio sive proditio etiam inter justas feudi amittendi causas jure feudali expressa reperitur. *2. f. 37. in verb. hominem tradendo ut in curiâ amplius stare non possit.* quem textum aliqui minùs rectè de quovis homine etiam extraneo intelligunt, cum jure feudali appellatione hominis frequentissimè Vasallus veniat.

Amittitur feudum ob traditionem convasalli.

65. Ob commissum crimen læsæ Majestatis sive Divinæ, sive humanæ, quin Vasallus pœnæ privationis subiaceat, dubio caret. *capit. CAROLI VI. art. 21. Borcholt. cap. 8. n. 15. Schrad. part. 9. cap. 8. n. 18.* Etiam ex causâ fractæ pacis publicæ Dominus Vasallo feudum aufert, sed ità, ut reo, cum transigit, vel agnatis, cum in reatu moritur Vasallus, reddat, interim verò fructus actori præstet. *Ord. Cam. p. 2. tit. 9. §. 2. & p. 3. tit. 48. §. 5. in fin. Land: Fr. 1548. tit. 3. §. 2. Land: Fr. 1521. tit. 2.*

Ob commissum crimen læsæ Majestatis.

66. Incestum tamen, aliâque crimina publica pœnam confiscationis bonorum inducentia, causis feudi amittendi non

Item ob incestum aliudve cri-

men bono-
rum publi-
cationem
inducens.

annumerant DD. quidam, eò quòd hæc crimina nullibi in ju-
re feudali inter causas feudi amittendi referantur, neque im-
plicet, quo minùs ex aliquo crimine bona publicentur, &
tamen ex eo ad privationem feudi civiliter agi nequeat: sic-
que sentiunt *Curt. jun. part. 4. n. 40.* *Rittersh. lib. 2. cap.*
5. q. 123. *Setz. disp. 9. th. 10. lit. b.* suam tamen sententiam
limitant, nisi crimen illud redundet in ipsum Dominum,
quo casu Vasallum feudum amittere asserunt. Nos publica-
tione bonorum feudum amitti suprà *n. 19.* statuimus. *2. f. 56.*
Rosenth. cap. 10. concl. 37.

Omittendo
peccat Va-
sallus si pe-
riculum
Domino im-
minens do-
losè celave-
rit.

67 Omittendo committit Vasallus culpam seu feloni-
am, ac propterea feudum perdit, imò, si cùm sciret peri-
culum grave imminere vel personæ, vel bonis Domini,
eum vel ex dolo, vel etiam ex negligentia desuper non cer-
tioraverit. *2. f. 24. §. 2.* qui textus ita habet: *praterè si Va-*
sallus rescierit aliquem contra Dominum suum assaltum,
vel mortem, vel captionem, aut patrimonii grandem jactu-
ram facere molientem, debet Dominum super hoc, quàm ci-
tius potest, certiorare, ut propterea Dominus sciens prudens-
que periculum valeat declinare, quòsi non fecerit, dolo-
que vel negligentia sua, vel fraude celaverit, beneficio se
cariturum agnoscat. Idem obtinet, si Vasallus Dominum
certiorare nequiverit, periculo tamen illi obfistere potuerit,
& non obstiterit *2. f. 7.* ubi verba: *pro posse meo, ut non fi-*
at, impedimentum prestabo, & si impedimentum prestare
nequivero, quàm citò poterò, tibi nuntiabo. *Roland. à*
Valle Cons. 1. n. 96. *Sonsbec. part. 12. n. 10.*

Si Domi-
num incar-
ceratum,
cùm passet,
non libera-
verit.

68. 2dò Si Dominum carcere detentum sciverit, eum-
que, cùm posset, non liberaverit. *2. f. 24. §. 2. vers. vel*
si cognoverit. quem textum Schrad. *part. 9. cap. 8. n. 8.*
Valq. Illustr. controuv. 6. n. 6. & alii quos refert. *Ludwel. sy-*
nop. F. F. cap. 14. pag. 377. & seq. de Domino ab hostibus
capto, vel alias injustè carceri incluso intelligunt. *arg. text.*
2. f. 26. §. licet & 2. f. 39. §. fin. quia tamen *d. §. 2. lib.*
2. f. tit. 24. indistinctè liberationem Domini ex carcere Va-
sallo injungit, nec textus in contrarium allati de liberatio-
ne

ne ex carcere ullam mentionem faciant, sed tantum de liberatione à perjurio loquantur, veriùs videtur, quod Vasallus Domino quacunque ratione carceri incluso subvenire debeat. Rittersh. *lib. 2. cap. 1. q. 42.*

69. 3to. Si Dominum inopem pro quantitate feudi alere recusaverit. *arg. Lib. 1. f. tit. 6. §. 2.* in quo dicitur, quod mutus feudum retinere non possit, si tamen feudum illud fuerit magnum, & Vasallus eo ablato se exhibere non valeat, tantum ei relinqui debeat, unde se sustentare queat, ergò etiam Vasallus tantum debet Domino relinquere, ut se honestè sustentare valeat; accedit, quod Vasallus teneatur Domino ad incolume 2. f. 6. denique & libertus patronum inopem alimentare tenetur L. 5. §. 18. ff. de agnos. & alend. libert.

Si Eum alere noluerit.

70. 4to. Si Dominum non mortuum, neque lethaliter vulneratum in acie non notoriè injustà deseruerit 1. f. 5. in pr. & 1. f. 21. in fin. etiamsi Vasalli fuga Domino non nocuerit, sufficit enim quod nocere potuisset, & Vasallus, quantum in ipso fuit, perfidus extiterit. *Zaf. part. 10. n. 18. Bald. in cap. 1. in. pr. quib. mod., feud. amitt.*

Si Dominum in prælio deseruerit

Esti desertio non nocuerit Domino.

Obj. 2. f. 24. §. 2. voc. periclitantem. Rædeo unius rei affirmationem non protinùs esse alterius negationem. Ut ergò in textu objecto factum proponitur, ubi Dominus in prælio periclitatur, propterea tamen negari nequit, Vasallum felonix reum fieri, cum Dominum in prælio extra periculum constitutum deserit, idque eò minùs, quò magis alia juris feudalis capitula generatim, & sine periculi singularis commemoratione, loquuntur 1. f. 5. verb. si enim Dominus prælium campestre habuerit, & Vasallus eum morantem in ipso prælio dimiserit. item. 1. f. 17. 1. f. 21. & 2. f. 57. Ad hæc vox periclitantem cit. loc. tantum exempli causâ ponitur, eaque major quidam perfidix gradus significari videtur, & Dominus, qui prælio interest, nunquam non in periculo versatur.

videtur ad text. 2. f. 24. §. 2.

71. Nec relevat Vasallum fugientem, si post desertionem ad prælium statim reversus fuerit, quia in delictis jam

Imò licet statim reversus fuerit.

consummatis non est locus pœnitentiæ *arg. L. 65. ff. de furt. Curt. Jun. part. 4. n. 12. Rittersh. lib. 2. cap. 5. q. 55.*

Resolvuntur
objectiones.

Non Obst. 1. *L. 4. §. 13. ff. de Re. mil.* nam & deo eam loqui de emanfione, quæ extra prælium fit, non quæ in prælio, de quâ hic, nec ibi dici emanfionem extra pœnam esse, sed hoc tantum eam mitius, quam desertionem puniri. Non Obst. 2. *L. 5. pr. ff. Eod.* & deo loqui de desertione, non emanfione, de quâ hic, nec ibi desertorem ultrò reversum pœnâ eximi, sed tantum sanciri, eum mitius puniendum esse, quam deprehensum. Non Obst. 3. *L. 19. pr. ff. ad leg. Corn. de fals.* & deo eam loqui de falsâ monetâ inchoatâ non perfectâ.

Si Dominum
lethaliter
vulneratum
putaverit
nichilominus
feudum amittit.

Non minùs Vasallum feudo mulctari posse, si Dominum lethaliter vulneratum erroneè existimans deseruerit, communiter tenent DD. quia non solum dolus, sed etiam culpa Vasalli punitur 2. *f. 24. §. 2. vers. præterea. Boc. disp. 16. th. 119. Rittersh. d. l. q. 51.* secus si probabiliter & iustis de causis eum mortuum, vel lethaliter saucium crediderit, modò non ipsius Domini sui, sed socii seu fœderati causâ bellum geratur, nam aliàs Domino etiam læso causâ successoris adhuc superest à Vasallo defendenda.

Quid si plures
feudum commune
teneant &
serius Dominum
deserat

72. Sed quid si plures feudum commune teneant, & unus eorum Dominum deserat? Bald. *ad cap. quia supra 1. f. 5. Schrad. part. 6. cap. 6. n. 91.* fidem & perseverantiam reliquorum fugientem à pœnâ excusare volunt. Alii distinguunt inter feudum dividuum, & individuum, illud amitti, hoc retineri statuunt. Mozz. *ex quib. caus. feud. amitt. n. 96. vers. pro solutione.* Curt. Jun. *part. 4. n. 18.* Alii, quos & ego sequor, simpliciter affirmant Vasallum fugientem privationis pœnam incurrere, quia non implicat portionem hanc reliquis applicari, vel Dominum loco perfidi cum reliquis in communione vivere. Rosenth. *cap. 10. concl. 16.* Ludwel. *Syn. F. F. cap. 18. pag. 470.* Vultej. *lib. 1. cap. 11. n. 19.* In civitate vel universitate feudum ab aliquo possidente aliter obtinet, cum pars civitatis neque delinquendo, neque contrahendo toti civitati possit præjudicare. Laudens. *in cap. 1. n. 15. Zaf. part. 10. n. 71.*

73. Sunt

73. Sunt tamen certi casus, quibus Vasallus absque metu caducitatis Dominum in prælio dimittere potest, veluti quando ad defendendum Dominum prorsus factus est inhabilis, item si aliter vitæ suæ consulere, aut jacturam bonorum suorum evitare nequiverit, non enim tenetur salutem Domini vitæ propriæ ac bonis præferre, cum ordinata charitas incipiat à se ipso, insuper & libertus, cui Vasallus plurimum comparatur, vitam patroni suæ præferre non obligetur *L. 5. §. penult. ff. de agnos. libert.* plura vide apud Coccej. *Hypom. F. F. tit. 11. §. 8.*

Casus excepti, in quibus Vasallus Dominum deserere potest.

74. Sed quid dicendum si substitutus Vasalli Dominum in prælio campestri deserat? communis est opinio Vasallum feudo privandum non esse, ad interesse tamen civile obligari; quod in casu, quo Vasallus in eligendo substitutum culpam commisit, non negaverim, quod si verò nullius culpæ argui possit, Dominusque substitutum voluntariè admiserit, nec Vasallum feudum amittere, nec ad interesse teneri crediderim.

Ob fugam substituti Vasallus Domino non tenetur.

75. *§. 10.* Delinquit Vasallus omittendo, si intra annum investituram petere neglexerit *2. f. 24. in pr.* excusat tamen justa causa, de quibus vide Coccej. *cit. loc. §. 19.* Simultanea quoque investitura perit, si negligatur, nec agnati succedere possunt, nisi probent, daß sie von Fall zu Fall der gesambten Hand Folg gethan *H. Pilt. l. 2. q. 20. Finckelth. disp. 8. th. 4. Coccej. tit. 11. §. 26.*

Propter non petitam investituram feudum amittitur.

76. Denique si servitia ratione feudi Domino debita præstare renuerit *1. f. 21. ratio exprimitur 2. f. 24. §. 2. in verb. sed non est alia justior causa beneficii auferendi, quam si id, propter quod beneficium datum fuerit, hoc servitium facere recusaverit, quia beneficium amittit. Aliud est, si fortè ideò non servierit, quia non potuerit, tunc enim feudum non amittit.* Ex quibus verbis inferri potest, quod Vasallus annuum canonem, quem Domino ex conventionem debet, per triennium fraudulenter & perfidè non solvens feudum amittat *arg. L. 2. Cod. de Fur. Emphyt.*

Item si Vasallus servitia præstare recusaverit.

*Culpa uniu
non nocet
alteri.*

77. In ordine ad amissionem feudi tamen culpâ alterius alteri non nocet, non prælati capitulo 2. f. 40. §. fin. Rosenth. cap. 10. concl. 3. Administratorum civitati. Rosenth. d. l. concl. 6. Tutorum, aut curatorum minoribus. L. 3. & 4. ff. quando ex fact. tut. L. 3. Cod. Eod. Vasalli agnatis, et si hæredibus. arg. 2. f. 45. nocet tamen Vasallis culpa eorum, quos ipsi eligunt, ut substituti, vel procuratoris, deß Trägers v. g. mariti Coccej. tit. 6. §. 35. Nisi Dominus in substitutum consenserit. Nec feloniam committitur nisi in Dominum, non in fructuarium, administratorem &c. 2. f. 33. §. 1.

*Amiſſionem
feudi ſen-
tentia ſal-
tem decla-
ratoria præ-
cedat neceſ-
ſe eſt.*

78. Ut autem Vasallus propter commissam feloniam beneficio suo excidat, causæ cognitio, sententiæque iudicis condemnatoria præcedat necesse est. 1. f. 21. & 1. f. 22. §. fin. item 2. f. 26. §. Vasallus si feudum. quæ in casibus, quibus feudum ipso iure amittitur, est duntaxat declaratoria, nimirum delicti commissi & pœnæ, in reliquis verò casibus, quibus feudum non ipso iure committitur, est privatoria. Est tamen regula generalis, quod feudum nunquam ipso iure committatur, nisi hoc expressâ lege dispositum reperiatur, aut rationes legis apertè convincant, à quâ communi regulâ in dubio non erit recedendum.

*Propria
auctoritate
Dominus
feudum oc-
cupare ne-
quit.*

79. Sive autem Vasallus ipso iure privatus sit feudo, si ve per sententiam privatoriam eo privetur, Dominus auctoritate propriâ feudum occupare non potest, idque manifestè probatur per textum 2. f. 22. ubi formalia: *Quod si neque venerit ad tertiam vocationem hoc ipso feudum amittat, & ideò debet Curia Dominum mittere in possessionem.* Insuper in eodem textu subjicitur: quod si Vasallus conqueratur de Domino, *forſan quia feudum malo ordine intravit*, curia Dominum competentè cogere debeat, ut possessionem restituat. Plura videre licet apud Rosenth. cap. 10. concl. 41. ubi per 158. num. hanc materiam exponit.

*Quæſtio ad
quem feu-
dum amiſ-
ſum devol-
vatur.*

80. De eo magis disceptari video, ad quem feudum amissum devolvatur? ubi distinguendum imò, an feudum fuerit amissum culpâ Vasalli, an sine ejus culpâ, si culpâ Vasalli, subdistinguendum, an culpa fuerit commissa in Dominum,

num, an in extraneum, illo casu sive feudum sit novum, sive antiquum ad Dominum directum revertitur. 2. f. 24. §. denique. Quem textum tantum de feudo novo intelligendum esse, quidam contendunt, verum quod & antiquum ad Dominum redeat, patet ex textu lib. 2. f. tit. 37. qui loquitur in casu feloniam in alium commissam, & subjungitur: *quia tamen ea erga Dominum non fuerit facta, ad agnatum proximorem feudum pertinebit, si paternum fuerit.* Ergo si feloniam committatur in Dominum, Domino feudum aperitur. Hoc casu, quando videlicet in extraneum fuit commissa feloniam, rursus distinguendum inter feudum novum & antiquum, novum enim ad Dominum, antiquum vero ad proximos agnatos exclusis filiis devolvitur. Probatur hæc distinctio per d. text. lib. 2. f. tit. 24. §. denique. Qui habet: *Si vero non in Dominum, sed aliàs graviter deliquerit, sicut ille, qui fratrem suum interfecit, vel aliud grave crimen (quod parricidii appellatione continetur) commiserit, feudum amittit: & non ad Dominum sed ad proximos pertinet, si tamen beneficium fuerit paternum.* Ergo si novum fuerit, pertinebit ad Dominum. Si feudum sine culpâ fuerit amissum, puta ob defectum corporis, vel susceptionem clericatus, feudum novum ad ipsum Dominum, antiquum vero ad descendentes vel collaterales devolvitur. Vide tamen *suprà n. 21.* Est tamen casus quidam, quo feudum antiquum sine culpâ amissum ad Dominum devolvitur, scilicet cum Vasallo sine culpâ suâ casus perpetuus, feudo nondum quæsito, accidit, quo servitii magis, quam feudi fit incapax: tunc enim ipse alimenta inde capit, eoque mortuo ad ejus liberos feudum redit. Ratio, quare ad Dominum revertatur, est ista, ut loco servitiorum fructus consequatur.

81. Illud tamen notandum, quod feudum antiquum ob feloniam ad Dominum reversum, non diutius apud eum remaneat, quam Vasallus delinquens vivat, eo enim mortuo feudum agnatis collateralibus defertur, quorum jus à primo acquirente quæsitum per delictum Vasalli interverti non potuit. *arg. 1. f. 8. §. 1. 2. f. 40. vers. item si clericus.*

E

Atque.

Feudum antiquum ad Dominum revertitur non manet penes ipsum in perpetuum.

Atque hâc ratione & Dominus habet injuriæ sibi illatæ ultionem, nec agnatorum juri detrahitur, cum illis ex delicto in Dominum commissio nullum jus succedendi competat, sed demùm ex morte Vasalli. Struv. *cap. 15. aph. 14.* Iter. *de feud. Imp. cap. 24. n. 10.* Vultej. *lib. 1. cap. 11. n. 70. vers. priorem igitur.* ubi plures sententiæ hujus fautores allegat. Dissentiunt Fachin. *lib. 7. contr. cap. 22.* Schamb. *de feud. tit. 29. n. 2. & 3.*

Casus Excepti, in quibus feudum ob feloniam in Dominum commissam amissum statim ad agnatos devolvitur.

82. Nonnunquam etiam feudum ob culpam in personam Domini commissam amissum, non expectatâ morte Vasalli delinquentis, statim ad proximos agnatos devolvitur, quando videlicet Dominus delicti causam dedit, aut cum Vasallo collusit, quo casu filii quoque ad successionem feudalitiam admitti debent, sicut & in casu, quo descendentes vel agnati proprio nomine jus ad feudum habent, ut si feudum omnibus principaliter sit concessum, item si feudum tempore delicti commissi adhuc pater avum fuerit, hoc siquidem casu nepotes non patri sed avo in feudo succedunt. Rosenth. *cap. 11. concl. 6.* alios casus quibus feloniam Vasalli non nocet liberis vide apud Coccej. *tit. 11. §. 34.*

felonia à Domino remitti potest, etiam invitis agnatis.

83. Cæterum, quæ de amissione feudi ob feloniam Vasalli hucusque dicta sunt, dum demùm procedunt, nisi Dominus commissam feloniam vel expressè vel tacitè remiserit, quæ remissio etiam invitis agnatis, ad quos feudum devolveretur, fieri potest. Recess. *Imp. de Anno 1570. §. 40.* modò sententia judicis condemnatoria nondum fuerit lata, per hanc enim agnatis jus ad feudum acquiritur, quod ipsis invitis auferri non potest. Struv. *cap. 15. aph. 12. n. 9.*

Eadem serè ratione amittit Dominus proprietatem, quâ Vasallus Dominium utile.

84. Quemadmodum autem Vasallus variis ex causis Dominium utile, ità ex iisdem causis (nisi manifesta disparitatis ratio adsit) Dominus Dominium suum directum amittere solet. *2. f. 6. in fin.* sive Vasallus juraverit, sive ex pacto jurare non teneatur. *2. f. 47.* Rosenth. *cap. 11. concl. 19.* Vultej. *lib. 1. cap. 11. n. 52.* Coccej. *tit. 11. n. 22.* & ità DD. communiter.

Quæstio

85. Cuinam verò Dominium directum cedat, in diversas

sas abeunt sententias : quibus omiffis ꝛdeo cum D. Schamb. evinam ce-
dat Domi-
nium dire-
ctum
de feud. tit. 32. distinguendo utrùm Dominium illud dire-
 ctum fuerit allodiale , an verò feudale , illo casu Dominium
 directum consolidatur cum dominio utili *2. f. 6. & 26. §. 5.*
Verf. Domino. item. *2. f. 47.* sive feudum fuerit novum ,
 sive antiquum. Hoc casu agnatis Vasalli delinquentis per
 investituram ad feudum vocatis , vel his deficientibus Domi-
 no superiori applicatur. Dissentit Thomafius *in dissert. de*
felonia Domini §. 7. & seqq. & quamvis citatos textus in du-
 bium vocare nequeat , attamen eos in germanià nunquam
 fuisse receptos in *§. 16.* ex Schiltero *in Cod. Jur. Alem. feud.*
in Com. ad cap. 69. ostendit , sed quia J.C. Germaniæ com-
 muniter ac sine contradictione textus feudales in *lib. 1. & 2.*
usque ad tit. 58. allegare solent , vix est credibile , dictos
 textus in germanià non fuisse receptos.

ARTICULUS XX.

De Judicio & Processu feudali.

SUMMARI A.

1. *Transitio.* 2. *Actiones nomine feudi competentes varia sunt.* 3. *Quanam actiones Vasallo nomine feudi constituendi dentur.* 4. *Nomine feudi constituti datur actio realis & personalis.* 5. *Publiciana datur Vasallo contra Dominum.* 6. *Actio confessoria & negatoria etiam Vasallo competunt.* 7. *Utrùm Vasallus possit agere petitione hereditatis.* 8. *An Interdictis uti possit.* 9. *Officium judicis nobile implorare potest.* 10. *Domino contra Vasallum pariter actio realis & personalis competit.* 11. *Contra tertium non datur Domino actio personalis.* 12. *Contra Vasallum non habet actionem realem , nisi feudum sit ipso jure commissum.* 13. *Quatenus contra tertium actio realis*